

بنگاه های کوچک و متوسط از جمله مؤثرترین عوامل در رشد و توسعه سیستم های اقتصادی و اجتماعی هر کشوری محسوب می شوند. از این رو مورد توجه مسئولین و دولتمردان کشورها قرار گرفته اند. با وجود این که در بیش از ۹۵ درصد کشور ما کل واحدهای تولیدی در گروه صنایع کوچک و متوسط قرار می گیرند، این بنگاه ها سهم قابل توجهی در تولید ناخالص ملی و ایجاد ارزش افزوده کسب نموده و از کمبودهای شدیدی رنج می برند. به نظر می رسد کاهش موقعیت و مزیت بنگاه های کوچک و متوسط نسبت به صنایع بزرگ، متأثر از عوامل درون بنگاهی و برون بنگاهی متعددی باشد از این رو نهاد هایی همچون نظام مبادلات پیمانکاری فرعی یکی از راه های مدرن و موثر سازمانی برای تولید محصولات صنعتی از راه همکاری واحد های تولیدی مکمل است که می تواند نقش مهمی در توسعه و ارتقاء بنگاه های کوچک و متوسط ایفا نماید. اهمیت این مراکز زمانی پر رنگ تر میگردد که با توجه به اهداف این مراکز و ایجاد همکاری ها بین واحدها میزان رشد صنعتی و کاهش تعطیلی و ناکارآمدی این نوع بنگاه ها کاهش یابد. ارائه راهکار در این شیوه به گونه ای است که تلاش می گردد ارتباط مناسبی بین بنگاه های اقتصادی در زنجیره ارزش و تامین قطعات صنعتی ایجاد گردد

در این روش پیمانکار اصلی اقدام به واگذاری تولید قطعه ها و اجزای قابل مونتاژ اصلی یا فرعی و یا بخشی از خدمات مورد نیاز محصول نهایی به یک یا چند بنگاه تولیدی می کند. پیمانکار فرعی (Subcontractor) بر اساس مشخصات فنی تعیین شده توسط پیمانکار اصلی (کارفرما) کار را انجام می دهد بدیهی است در نظام تولید به ویژه در حوزه های صنعت تقسیم کاری که به این روش انجام می پذیرد موجب ارتقای روزافزون تخصص پیمانکار فرعی در یک یا چند فرایند فنی می شود.

این نظام در واقع یکی از راه های عمده توسعه صنایع کوچک و متوسط (SMEs) به ویژه در حوزه پیمانکاری است که ایده ی اولیه ایجاد آن در یونیدو از سال ۱۹۷۰ شکل گرفت و تا سال ۱۹۸۵ به شکل امروزی خود درآمد. هدف این برنامه تقویت توانایی صنایع کوچک و متوسط برای افزایش تولید و اشتغال زایی آن ها، به روزآوری فرایند های فنی و محصولات آن ها، بهبود قابلیت رقابت بین المللی آن ها، جلب سرمایه گذار، تشویق جایگزینی واردات و رشد صادرات محصولات تولید شده بوده است. SPX به کمک توسعه بازار بنگاه های کوچک و متوسط در سطح بین المللی در کنار آموزش و ارتقاء توانمندی بنگاه ها اقیانوسی از فرصت های رشد و تعالی را پیش روی بنگاه ها قرار داده است.

در الگو SPX که با هدف توسعه و رونق بخشی به شرایط عمومی و وضعیت کسب و کار پیمانکاران صنعتی کوچک و متوسط ایجاد شده است، مرکز SPX که عمدتاً غیر انتفاعی و متشکل از کارشناسان خبره و آموزش دیده می باشند و مورد حمایت و پشتیبانی نهاد های غیر دولتی می باشند. به دنبال دسترسی به اهداف مشخصی که مهمترین آن ها :

- شناسایی، ایجاد و توسعه بازارهای جدید برای پیمانکاران
- ارتقاء توانمندی و پتانسیل پیمانکار و کارفرما
- تسهیل ارتباط کارفرما و پیمانکار و معرفی آن ها به یکدیگر

می باشد و همچنین در این مراکز براساس استاندارد متناسب با نوع و شرایط پیمانکاران خدماتی تعریف می گردد. که مهمترین آن ها در ۸ دسته شاخص مشخص و قابل ارائه هستند که عبارتند از:

- مدیریت بانک اطلاعاتی پیمانکاران جهت معرفی و انطباق یابی به صورت بین المللی برای کارفرمایان (Match Making)
- واسطه گری از طریق معرفی اعضاء به یکدیگر و ایجاد شبکه ها و کنسرسیوم ها
- سازمان دهی نمایشگاه ها
- نمایندگی های تجاری و بازرگانی
- توسعه ارتباطات (Partnership Day) و (Supply day)ها
- تبلیغات
- آموزش و ارتقاء
- مشاوره

مرکز مبادلات پیمانکاری فرعی در ایران نخستین بار در اصفهان و از سال ۱۳۸۸ فعالیت عملیاتی خود را با مأموریت توسعه بازار و ارتقاء توانمندی پیمانکاران صنعتی استان و تحت نظر شرکت شهرک های صنعتی اصفهان آغاز و توانست دستاوردهای بسیار مناسبی در زمینه بازاریابی و توسعه کیفی این گروه از صنایع کسب نمایند.

در سال ۱۳۹۲ اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان در راستای اهداف بهبود محیط کسب و کار و توسعه توان فعالین اقتصادی و با توجه به نقش عمده صنایع پیمانکاری در تولید ناخالص ملی (GDP) و صادرات غیر نفتی در ادامه مطالعات و برنامه ریزی های انجام شده توسط شرکت شهرک های صنعتی استان اصفهان مرکز مبادلات پیمانکاری فرعی را با همکاری یونیدو (سازمان توسعه صنعتی ملل متحد) و با الگو برداری از SPX ترکیه در اصفهان راه اندازی نمود. در مهر ماه سال ۱۳۹۴ اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان پس از دو سال بررسی، برنامه ریزی و مشاوره از متخصصان مجرب قراردادی به ارزش سیصد هزار دلار معادل یک میلیارد تومان با سازمان توسعه صنعتی ملل متحد منعقد نمود که می تواند ستایش برانگیز ترین خدمت در جهت توسعه SMEs دانست. مفاد این قرارداد که در سه بخش عمده قابل ارائه می باشد شامل:

- معرفی توانمندی های اعضای SPX در سطح جهانی (بازاریابی برای اعضا)
- اتصال به شبکه جهانی SPX های یونیدو
- امکان جذب سرمایه گذارای های بین المللی
- تمیزی کردن دوره ای فعالیت های مرکز متناسب با توانمندی اعضا

از مهمترین خدماتی که این مرکز تحت حمایت اتاق بازرگانی اصفهان نموده است می توان به تهیه نرم افزار انطباق یابی یا Match Making، ورود اطلاعات صحت سنجی شده بیش از ۲۰۰ پیمانکار و کارفرما در پورتال بین المللی یونیدو اشاره نمود.

برگزاری دوره های آموزشی جهت افزایش سطح بهره وری اعضا با نیاز سنجی از پیمانکاران و آسیب شناسی از کارفرمایان که به بیش از دوازده هزار نفر ساعت منجر شده است.

تهیه بانک اطلاعاتی از پیمانکاران خرد و متوسط که با کمک از اتاق بازرگانی، خانه صنعت، معدن و تجارت اصفهان (با توجه به ۶۸ شهرک صنعتی استان) جمع آوری گردیده است.

توسعه بازار و مذاکره با کارفرمایان متعدد و رویدادهای بازاریابی که تاکنون منجر به ۴۲۵ هزار دلار بازاریابی خارجی و ۸۰ میلیارد ریال بازاریابی داخلی گردیده است.

ارتباطات تجاری و بازرگانی که منجر به توافق نامه همکاری در زمینه های اخذ مشاوره این مرکز با SPX با ترکیه و همچنین عقد تفاهم نامه همکاری و ایجاد میز مشترک همکاری دوجانبه با SPX بصره گردیده است و نیز همکاری های مشترک با SPX سایر کشورها مثل اقلیم کردستان و بغداد عراق، نیجریه، موزامبیک و .. شده است.

برگزاری تور های نمایشگاهی خارجی که دو مورد آخر آن نمایشگاه Hannover در آلمان و نمایشگاه MIDEST در فرانسه با تسهیلاتی ویژه همچون: غرفه، دعوتنامه از سازمان توسعه صنعتی ملل متحد (UNIDO)، اخذ ویزا و بلیط نمایشگاه برای اعضا به صورت رایگان صورت گرفته است که تمام این موفقیت ها با حمایت های بی بدیل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی اصفهان صورت پذیرفته است.

و سخن آخر

بهره مندی حداکثری از این موفقیت مستلزم مشارکت گسترده فعالین اقتصادی در حوزه های مختلف پیمانکاری و کارفرمایی در سطح ملی می باشد که امید است با همت فعالین اقتصادی قدمی بزرگ در این راستا برداشته شود.